

НАСТАЎНІЦКАЯ

На мой погляд

Пошук новага: рух убок ці наперад?

Што спрыяе дасягненню лепшай якасці педагогічнай працы

ПАЧУЎ на адным з семінараў думку, што ў школах сёрад настаўнікаў не хапае яшчэ культуры палемікі аб педагогічнай творчасці, а менавіта: метадычныя прыхільнасці (падчас даволі вузкія) пераважаюць прызначэнне многаварыянтнасці шляхоў творчага педагогічнага пошуку, яго свабоды, таму арганізатарам адукацыі і прафесійным камітэтам трэба рашуча абараніць творча працуючых педагогаў ад кансерватызму, зайдзрасці і надбразычлівасці. Думка гэта была ўспрынята на "Ура". Хто ж стане спрашчаць з тым, што творча працуючы настаўнік павінен быць арыентаваным на ўсіх калег? Няхай ён задае тон у кожным педагогічным калектыве, падабачваючы іншых настаўнікаў да абнаўлення школы, бо толькі намагаючы ўсёго настаўніцтва можна вырашыць праблемы, якія нахаліліся ў адукацыі і выхаванні. А што да кансерватызму, зайдзрасці і надбразычлівасці, то іншы раз менавіта ў сваім калектыве "не прызнаюць" педагога з яркім творчым почыркам — хіба ж не бывае такога?.. Спраўды, культуры палемікі аб педагогічнай творчасці яшчэ не хапае. Але ж ці значае многаварыянтнасць шляхоў творчага педагогічнага пошуку чыста знешняе імкненне "ісці ў нагу з часам", выдаваць за істотны творчыя вынаходжванні, суб'ектыўнае, можа і эфектнае, аднак неэфектыўнае?..

Праблема ў тым, на мой погляд, што ўкладваюцца ў гэтыя свабоды педагогічнай творчасці, на што гэтая свабода накіравана, ці грунтуецца яна на валоданні шырокім спектрам разнастайных метадычных прыёмаў і веданні гістарычных каранёў асноўных педагогічных праблем.

Гэтым, я лічу, і вызначасца гатоўнасць да свабоды творчага пошуку. Перабіраючы ў памяці найбольш цікавыя з наведаных урокаў высокакваліфікаваных настаўнікаў, успамінаю семінар-практыкум, на якім было паказана некалькі адкрытых урокаў новых форм.

Выбіраючы тую ці іншую форму ўрока, — расказваў намеснік дырэктара школы, — нашы настаўнікі задумваюцца перш за ўсё над тым, як правесці заняткі з апорай на развіццё дзяцей, каб усе яны адчулі радасць вучобы. Менавіта для гэтага настаўнікі вядуць творчы пошук, эксперыментуюць.

Лепшым сродкам лепшых удзельнікі семінара-практыкума вызначылі ўрок рускай мовы. Настаўніца па-майстэрску паказала, як здзіўляюча гарманічна можна даць трывалыя веды (у чым перахваліла праца вучняў на занятках), захапіць сінтаксісам і адначасова пагутарыць з дзецьмі аб выбары прафесіі. Пры абмеркаванні ўрока калегі адзначалі высокі прафесіяналізм настаўніцы, веданне ёю псіхалогіі вучняў, актыўнае супрацоўніцтва з імі.

Слухаючы пахвалу ў свой адрас, настаўніца засмяялася: — Працавала многа гадоў, па магчымасці паглыбляла сваю кваліфікацыю, але не ўжыла, што ў адзін цудоўны дзень мяне называюць наватарам! Не, калегі, наватарства — гэта старэйняе новае сістэмы навучання, я ж проста знайшла той метадычны алгарытм, з дапамогай якога імкнуся навучыць не толькі тых дзяцей, якія хочуць вучыцца.

Галоўным жа вынікам сваёй шматгадовай працы настаўніца назвала тое, што яна заўсёды падаходзіць вучняў — і моцных, і сярэдніх, і слабых — да мыслення. — Давіце вучыцца, каб ведаць і мысліць! — так я кажу дзецям, — расказвала яна калегам, — і паслядоўна дамагаюся, каб гэта маё педагогічнае кроўда сапраўды дасягнуло найбольшай эфектыўнасці ў навучанні і выхаванні. А наколькі гэта кроўда новае, — усміхнулася настаўніца, — мяркуюце самі.

"Усмішка муглака чалавеча" — пачуў я. Хаця на семінары-практыкуме вялася размова пра разнастайныя формы і метады правядзення ўрокаў, пароднай палемікі аб настаўніцкім дэманстраванні — і мэта такою, як было бачна па ўсім, не ставілі. Пры ўсім тым, што паказалі ў ўрок-бенефіс, ўрок-субседаванне, ўрок-канцэрт, ўрок-КВН. Мне запаміналася выказванне настаўніцы рускай мовы:

— Веды ўрокаў — гэта толькі форма, а зместам явяў самай экстрэмагантнай, метадыкі з'яўляецца слова, тэкст. Як валодае мовай настаўнік, які ўрыўкі і з якіх твораў баро для дыктантаў, які ішчы даводзіць да вучняў — вось што цэментуе ўрок. Тая ці іншая форма заняткаў павінна дамагацца, каб магі лепш вучыцца тую ці іншую тэму. Гадоў праз дзесяць формы ўрокаў будучы, напэўна, не такія, як сёння, але мэта ўрокаў застаецца ранейшай — трывалыя веды і развіццё дзяцей.

Так, мэта школьнага навучання і выхавання застаецца ранейшай (г.зн. цяперашняй) і праз пяцьдзесят гадоў. Змяняцца хіба што толькі некаторыя акцынты.

Але ж ці не страціцца ў пошуках новых форм змест?

ТАКОЕ пытанне ўнікае, калі чую сэнтыменты, што толькі пошук новага, неардынарнага здольны забяспечыць высокую эфектыўнасць усяго навукова-вынаходчага працэсу, што па-ранейшаму працаваць нельга, што трэба пастаянна шукаць, эксперыментаваш. Давіце ўкладнікам: новае, неардынарнае — проста дзеля пошуку новага ці новага? — добра забытага старога, даўным даўно прадуманага і правяранага ў педагогічнай працы ў іншых гістарычных умовах эфектыўнае вырашэнне адвечных педагогічных праблем? Працаваць па-ранейшаму нельга? Па-ранейшаму, добра, эфектыўна ці па-ранейшаму дрэнна? Пастаянна шукаць, эксперыментаваш — дзеля неадольнай прагі пошуку невадомна чаго, пошук дзеля банальнае бурнай творчай дзейнасці ці пошуку і эксперыменту, які грунтуецца на трывалым фундаменце глыбокіх педагогічных ведаў, веданні сістэмастваральных педагогічных панянняў, гістарычных каранёў асноўных педагогічных праблем, ясным светапогляду і рознабаковай адукаванасці?..

Калі не будзем разважаць над гэтым, то ці ж дасягнем у пошуку новых форм і метадаў істотнага рэальнага паліпсіпсізму зместу навучання?

Калі не будзем разважаць над гэтым, то ці ж не трансфармуецца пакрысе генерываванне ідэй у адукацыі і выхаванні ў іх "перажыванне" — аж да аскаміны?

Што дае аеру, што новае ілі праклонюцца і прарастуць на школьнай ніве, дык гэта штодзённая стараніна настаўнікаў-рулішчаў, якія і ў сённяшніх складаных сацыяльна-эканамічных умовах не страцілі энтузіязму і творчага натхнення, прывучаючы дзяцей да напружанай разумовай працы на ўроках.

Скрудзны агульнаадукацыйнай школе Беларусі на такіх самаадданных працаўнікоў, бадай што, напачаткі. Да адных з вопытам прыйшлі вядомасці і прызнанне ва ўсёй краіне, да другіх — у сваім рэгіёне, да трэціх — пакуль што толькі ў сваім школьным калектыве ці толькі срод вучняў. Але для большасці як тытулаваных, так і неўшанавааных званнямі і ўзнагародамі настаўнікаў прызнанне іх творчага пошуку не з'яўляецца самамэтай. Уважваючы ўсе плюсы і (магчыма нябачныя для старонняга вока) мінусы ў сваёй рабоце, яны накіроўваюць свае творчыя намаганні не на тое, каб толькі не астаць ад таго, што сёння на слыху, а на тое, каб вызначыць для сабе асабіста такія метады і формы навучання, якія магі б зрабіць вучэбную працу дзіцяці найбольш эфектыўнай, выяўлялі і развівалі яго патэнцыяльныя магчымасці.

Зрабіць шлях да пазнання не толькі цікавым для вучняў, але і пастымым, эфектыўным — так, бадай, можна фармуляваць тую галоўную задачу, якую паставілі перад сабой высокакваліфікаваны настаўнікі, якія не слепа пераймаюць чужыя, няхай і вельмі хваленыя на сённяшні дзень, творчыя знаходкі, а на аснове трывалага фундамента педагогічнай тэорыі і практыкі наладжваюць навукова-вынаходчы працэс такім чынам, каб ён адпавядаў магчымасцям вучня на канкрэтны сённяшні момант і канкрэтнай дзіцячай аўдыторыі.

Ці ж не ў гэтым галоўная мэта настаўніцкай творчасці?

...У руках настаўніцы пачатковых класаў Нязнайка. Ён пастаянна ўсё блытае, не ўмее гаварыць (яго словы гучаць з магніфона). А вост у клас ўлітае Міцеліца. Узмахвае рукавом — і наўкола "рассыпаюцца" гукі: галосныя і зычныя, швэрыя і мяккія, глухія і звонкія, а дзеці дапамагаюць Міцеліцы іх "збіраць".

Пасля ўрока, калі праходзіць яго абмеркаванне, настаўніца тлумачыць, што створаная на занятках казачная сітуацыя дапамагла дасягнуць галоўнага — падтрымліваць цікавасць і ўвагу малыхш. Вядома, што настаўніца вельмі надбразычлівая, любіць дзяцей, не шкадуе сіл, каб вучні вучыліся паспяхова. Вось колькі малюнічых наглядных дапаможнікаў збрана яе рукамі! Аднак, гледзячы на гэтыя самаробныя дапаможнікі, я думаю: "Колькі часу яна патраціла, каб зрабіць тое, чаго не хапае ў базічных наглядных! Гэты б час бы патрацілі на ўласна-належны метады выкладання, скіраваны на развіццё дзіцячага розуму і іх творчых здольнасцей!"

А мая суседка па парце асіярожна, далікатна, каб не пакрыўдзіць сваю руплівую калегу, гаворыць пра абмеркаванні ўрока, што казачныя героі на ўроку — гэта не развіццёвы фактар, а, на яе погляд, адлігваючы ўвагу, як маскарал. І розніміруе, звяртаючы да калег: "Дык жа ці не учарашні дзень усе нашы творчыя пошукі з выхаваннем дзяцей і розных дыдактычных гульняў?" Ёй запярэчылі: "Дык што, вы лічыце, што калі няма на ўроку навінак, то ўрок неэфектыўны?"

Дыскусія, якая намячалася, не адбылася — дырэктар школы пашкадаваў "падсудную" настаўніцу, у якой ажно заручаваліся ад хвалання шчокі, і перавёў размову ў рэчышча агульнай размовы пра школьную турботу.

РЭЗНАЯ меркаванні — рэч натуральная для людзей, якія хочуць звернуць шляхі творчага педагогічнага пошуку. Галоўнае, думаецца мне, каб гэты пошук усямерна стымуляваўся, каб ён быў не рухам убок, а рухам наперад у дасягненні лепшай якасці педагогічнай працы.

Я мяркую, гэта пад сілу кожнаму настаўніку, які разумее мэта настаўніцкай творчасці. Разумее і крочыць да яе.

Алег КУЛІШКІ.

Пра што б хацелася сказаць на II з'ездзе настаўнікаў Рэспублікі Беларусь

Каб мелі магчымасць атрымаць вышэйшую адукацыю на беларускай мове

Ніна МІКУЛІЧ,
педагог, выхавальнік групы
прадоўжанага дня
гімназіі № 4 Мінска

— Ужо дзесяць год наша нацыянальная гімназія навукае і выходзіць дзяцей на роднай мове. У нас у гімназіі, бадай, самая вялікая (у параўнанні з іншымі школамі) суполка сяброў Таварыства беларускай мовы. Акрамя настаўнікаў у яе складзе 300 гімназістаў.

Апошнім часам у навучанні дзяцей на роднай мове ўзнік шэраг праблем. Так, калі пачатковая школа цалкам беларускамоўная, то ў сярэднім зване навучання, там, дзе вучні пачына-

юць вучыцца ў розных настаўнікаў, не ўсе педагогі, на жаль, выкладаюць свой прадмет на беларускай мове. Існуе цяжкасць кадраў, што таксама не лепшым чынам уплывае на якасць навучання і выхавання нашых вучняў.

Яшчэ адна праблема — дагэтуль няма беларускамоўнага падручніка па мастацкай культуры для старэйшых класаў. Вельмі патрэбны і беларуска-англійскі слоўнік, няма падручніка па граматыцы англійскай мовы. Настаўнікам прыходзіцца самім перакладаць матэрыял на беларускую мову.

Але, бадай, самае балючае зсабіста для мяне пытанне —

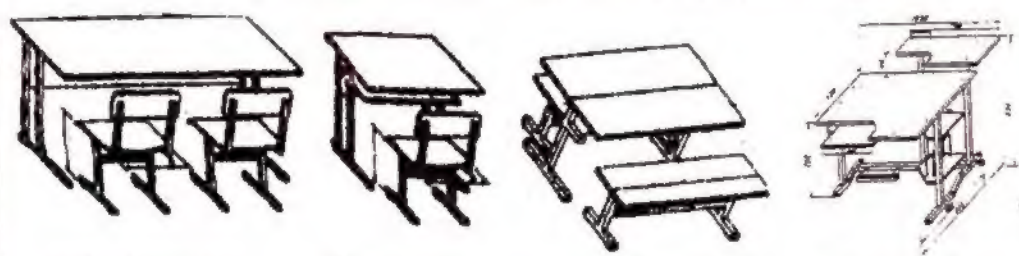
гэта сённяшні стан навучання беларускай мове нашых дзяцей, увогуле стаўленне да роднай мовы ўсяго нашага грамадства. Вельмі важна, каб тое, што робіцца ў беларускіх школах, прадоўжылася ў вышэйшых навуковых установах, каб нашы выпускнікі мелі магчымасць атрымаць вышэйшую адукацыю на роднай мове.

На з'ездзе я б звярнулася да ўсіх настаўнікаў і кіруючых сістэмы адукацыі, каб яны падтрымалі ініцыятыву ТБМ імя Ф. Скарыны і дабіліся адкрыцця ў нас першага нацыянальнага універсітэта.

Падрыхтавала да друку
Ірына КУЛЮСЬКІХ.

Государственное научно-производственное предприятие "Прогресс"

изготавливает и предлагает комплекты мебели для учебных заведений

Мебель двухместная Одноместная Мебель для столовой Компьютерный стол

Покрывает: древесностружечная ламинированная плита, пластик.

Качество продукции подтверждено сертификатами соответствия, выданными Комитетом по стандартизации, метрологии и сертификации Республики Беларусь.

Шьем рабочую спецодежду по заказу, постельное белье, мужскую и женскую одежду.

Изготавливаем тележки грузовые, стеллажи мобильные и другие средства малой механизации.

Тел. 254-20-08, 286-19-62, факс 254-20-07.

Сацыяльны ракурс

У мінулым годзе 310 мінчан добраахвотна развіталіся з жыццём

Надаўна ў прэс-цэнтры Мінгарвыканкама адбылася канферэнцыя на тэму "Стан псіхічнага здароўя жыхароў Мінска". У ёй прынялі ўдзел чатырох членаў Ю.П.Суміна, галоўнага псіхатэрапеўта Мінска А.І.Сцяпана і заадацыя арганізацыйна-метадычнага кабінета дзіцяча-падлеткавага псіхатэрапеўта Таццяна Мікалаевна Аляксандра.

Па-першае, было адзначана, што ў апошнія гады змяніліся адносіны большасці людзей да псіхатэрапеўтычнай службы. Кабінеты псіхатэрапеўтычнай дапамогі адкрыты ў 16 паліклініках горада. Г.д. назваў на Мендзялеева, 4, адкрыты Цэнтр пагранічных станцаў, у структуру якога ўваходзіць амбулаторная служба, дзежны стацыянар на 35 месцаў і 3 стацыянарыя (гарадскі псіхатэрапеўтычны дыспансер, 6-я і 10-я клінічныя балініцы). Дапамога па жаданню аказваецца ананімна. У той жа час карціну

псіхічных захворванняў нельга назваць поўнай — многія пашэнныя з'яўляюцца ў недзяржаўныя фірмы ("Стэй", "Лодэ", служба доктара Сайкова). Па-другое, структура псіхічнага здароўя сталіцы адраўніваецца ад правільнай. На жаль, сталічныя жыхары часцей хварэюць на шызэфрыню, у той час як у вёсцы жыць шмат хворых з разумовай непаўнаценнасцю. Шмат сярэд шызэфрыніку людзей з вышэйшай адукацыяй, якія не змогі сабе рэалізаваць у жыцці, страцілі работу. Больш

шасць хворых — ад 20 да 30 гадоў.

Згодна даных апошніх гадоў, колькасць пашэнцаў, якія ставяцца ў псіхіятрычныя ўстановы, пастаянна павялічваецца. Многія ставяцца да псіхіятрычнай дапамогі з невялікай цікавасцю, калі хворы сам вырашае, ці трэба звяртацца за ўрачовай дапамогай. А бывае і так, што чалавеку дастаткова адной кансультацыі псіхатэрапеўта.

Застаецца актуальнай і праблема суіцыдаў. У Мінску ў 2000 г. добраахвотна развіталіся з жыццём 310 чалавек. Гэты паказчык ніжэй, чым у цэлым па рэспубліцы, але дастаткова высокі. У хуткім часе ўзнікне праблема псіхіятрычнай дапамогі пажылым людзям. Бо колькасць іх у апошнія гады павялічваецца.

Што да дзяцей і падлеткаў, то, згодна даным дзіцяча-падлет-

кавага псіхатэрапеўтычнага дыспансера, рост разумовай непаўнаценнасці не назіраецца, але расце колькасць дзяцей з псіхічнымі паталогіямі — неўрозамі, навязлівымі станамі, закліканнем, ішчамі і г.д. Гэта следства сацыяльна-эканамічных і псіхалагічных фактараў.

Не апошняю роллю ў гэтым адыгрывае і крызіс сям'і, страчаная вера ў будучыню, усе варыянты насіліся ў сям'і, на жаль, у школе. Дарчы, урачы-псіхатэрапеўты вельмі асцярожна ставяцца да розных новаўвядзенняў у школьнай адукацыі.

У той жа час усе вышэйзгаданыя хваробы паспяхова лечыцца, калі спецыялістаў вядуць да спецыялістаў. У дзіцяча-падлеткавым дыспансеры працуюць 38 урачоў, 24 псіхалогі. Размешчаны ён па адрасе: г.Мінск,

Аля ШАЎЦОВА.

Навіны

Адкрыццё музея адукацыі

У Мінскім палацы дзяцей і моладзі ў хуткім часе адкрыцца гарадскі музей адукацыі. Тут будуць прадстаўлены кнігі, фотаздымкі, архіўныя дакументы.

Супрацоўнікі будучага музея нават задолелі адшукаць "Дзёнік піянераў першых пасляваенных гадоў". Ім актыўна дапамагаюць выхаванцы палаца. У прыватнасці, члены гуртка архітэктурнага дызайну робяць макеты цэркваў і манастыроў, якія калісьці ўпрыгожвалі Мінск. Менавіта пры іх і былі адкрыты ў XVI стагоддзі першыя школы.

Паэты вітаюць вясну

Падых вясны напхнуў супрацоўнікаў Дзяржаўнага музея гісторыі тэатральнай і музычнай культуры Беларусі наладзіць цікавую "сакваіцкую сустрэчу", прымеркаваную да жаночага дня — 8 Сакавіка. Напярэдадні свята 6 сакавіка а 16-й гадзіне ў Гасцінцы Галубікі завітаюць Аля Кананелька, Галіна Каржаневская, Аліна Летаева і іншыя, якія на прынятай сустрэчы будуць чытаць слухачам свае вершы.

Прыгучна атамасферу, якую створыць паэзія, гарманічна дапоўніць музыка. А музычны творы выкажае народны вальсальны ансамбль Стаўбцоўскай школы мастацтваў "Берагіна".

Журні ўзначаліць Аля Пугачова

Вось ужо дзесяты год на ліку юбілейны Міжнародны песенны фестываль "Славянскі базар" у Віцебскіх аддзяленнях 20 — 26 ліпеня выступілі ў ім знакамітыя артысты эстрады і юных талентаў.

Летась у фестываль прынялі ўдзел прадстаўнікі трынаці краін, а сёлета павінны прыехаць з сапраўды сарка дзяржаў. А ўзначаліць журы конкурсу маладых выканаўцаў песні вядомая спявачка расійскай эстрады Аля Пугачова.

Выстава тыдня

На мінулым тыдні ў Мінску праходзіла міжнародная выстава "Ахова здароўя Беларусі".

Сваю прадукцыю на ёй прадставілі каля 200 прадпрыемстваў з двух дзясяткаў краін. Сярод экспанатаў былі лекі, аптэчныя, стаматалагічныя і самае разнастайнае лабараторнае і дыягнастычнае абсталяванне.

Міжнародны семінар

У Віцебску прайшоў міжнародны семінар па праграме Балтыйскай універсітэта, заснаванай шведскай універсітэтам з Унсала для кардынальнай работы навуковых устаноў краін Заходняй і Усходняй Еўропы.

Праграма разлічана на выкладчыкаў, студэнтаў і шырокую грамадскасць і прадугледжвае ўстойлівае развіццё рэгіёнаў на аснове інтэлектуальнага кіравання прыроднымі рэсурсамі. У краінах Балтыіка рэгіён створана 13 навуковых цэнтраў. На Беларусі такі цэнтр існуе пры кафедры экалогіі Беларускай політэхнічнай акадэміі.

Большасць курцоў — жанчыны

Калі мужчыны ў нашай краіне, якія не ўжываюць сваё жыццё без цыгарэт — 53,3 працэнт, то прадстаўніцы прыгожай паловы — 58,2 працэнта.

Сярод непаўналетніх, як сведчаць даныя Камісіі па прадукцыі курчэння, хоць адну цыгарету ў месяц выкурваюць 43 працэнты беларускіх падлеткаў.

А прыкладна 16 працэнтаў тых людзей, хто яшчэ не дасягнуў 22 гадоў, штодзённа выкурваюць болей за палову пачка.

Казімір ЮРОЙЦЬ.

Паважаныя настаўнікі!

Прышыйце час падумаць пра падпіску на "Настаўніцкую газету" на другі квартал 2001 года.

На старонках сваёй газеты вы прычытаеце:

- пра вопыт настаўнікаў педагогічных калектываў, эфектыўнасць якой правяраны практыкай;
- пра новыя адукацыйныя тэхналогіі;
- пра дзейнасць школ і пераўладкаванні навукова-вынаходчага працэсу ў адпаведнасці з патрабаваннямі рэформы.

Вы можаце атрымаць кваліфікаваныя кансультацыі спецыялістаў па разнастайных пытаннях школьнага жыцця.

Ваша газета прадставіць свае старонкі для дыскусій па вострых праблемах педагогікі, арганізацыі і змесце адукацыйнай, прафесійнай і вышэйшай адукацыі.

Паспяхіцеся падпісашата "Настаўніцкую газету", бо ў рознічны продаж яна пакупае ў абмежаванай колькасці экзэмпляраў.

Афарміце падпіску вы можаце са сродкаў, якія выдзяляюцца вам на набыццё метадычнай літаратуры.

Падпісны кошт на квартал для індывідуальных падпісчыкаў — 1650 рублёў, па вядомаснай падпісцы — 3555 рублёў.

Ваша газета заўсёды з вамі!

Ф. РД-1

Міністэрства сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету

Настаўніцкая газета

(назва выдання)

Індэкс выдання

Колькасць камплектаў

На 2001 год па месяцах:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Куды (паштовы індэкс)

Каму (адрас)

(прозвішча, ініцыялы)

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТАЧКА

на газету

Настаўніцкая газета

(назва выдання)

Індэкс выдання

Колькасць камплектаў

На 2001 год па месяцах:

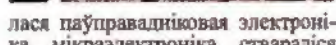

“У мяне асаблівае стаўленне да настаўнікаў”

—Мой батька быў выдатным беларускай мовы і літаратуры. Спецыяльна ён мяне не арыентаваў на які-небудзь прадмет, але вельмі захаваў і падтрымліваў мяне захапленне радэафізікай. Акрамя таго, мне вельмі падавалася, што ў Беларусі ў 1940-60-х былі створаны лазеры, Інстытут фізікі АН БССР актыўна падключыўся да гэтай тэматыкі. Я, як і многія тысячы супрацоўнікаў інстытута, таксама пачаў займацца гэтай праблемай. На жаль, практыкам у адрозненне ад тэарэтыкаў, якім не

була не проста доуга бюрократична процедура, але і суцільна наукова експертиза абраних наукових напрямків будини і якими спеціалістами.

І студента 1973 года быў створаны Інститут електронікі. Я ўжо да гэтага часу абрані доктарскіх дысертцыяю, якая быў падтрыманана на базе вынікаў даследаван-

могай сеткі Інтернет удасца кампенсаваць недахоп інфармацыі, аднак та найбольш каштоўную і цікавую інфармацыю атрабавуеца валюта, што ў нашых умовах —

Гутарыла
Снежана МІХАЙЛОЎСКАЯ

Падарыце кветкі

адукцы Тамзэ Машвееўне Карасялеаўн з прычыны напатаку на яе вялікага няўцешнага гора — смерці МУЖА.

Лёс

Даун

А. И. ШАУЦОВА.

A woman in traditional Romanian folk costume, including a white blouse with black embroidery and a headband, holding a small, dark, carved wooden doll. She is seated at a table with several other similar dolls.

Дзідро наведлаў Русо ў
яго майнтку Эрменавіль.

Ластовіч, Алесь Гарун, Іван Лукевіч, Антон Лукевіч, Кастусь Езавітаў, Браніслаў Тарашкевіч, Яўсім Карскі, Мітрофан Доўнар-Запольскі, Зміцер Жылуновіч, (Цішка Гартны), Адам Станкевіч, Міхась Забойда-Сумішкі, Рыгор Шырма, Максім

Кастрыць **КАРНЯЛЮК**.
Галоўны рэдактар Алег КУЛІ

рэдактар Алег КУЛІЦКІ

ЗАСНАВАЛЬНИК — МІНІСТЭРСТВА
АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
Рэгістрацыйны нумар 370.
ДЗЯРЖАўНАЕ ПРАДПРЫЕМСТВА
199901, Ш. 22-23-12, МІНСК

НАШ АДРАС:
220034, МІНСК, ВУЛІЦА ЗАХАРАВА, 42.

Тэлефоны: прыёмчай рэдакцыі — 36-91-42, першага
намесніка галоўнага рэдактара — 36-53-22; намесніка
галоўнага рэдактара-адказнага сакратара — 36-40-63;
аллеяў: школ — 36-43-62, праблем выхавання -

Аўтары допісаў у рэдакцыю паведамляюць прозвішча, поўнаснае імя і імя па бацьку, па звесткі (нумар пашпарту, дату выдачы, кім пашпарт), асноўнае месца работы, зваротныя ясушы адраснасьці за акладнасьці фактаў і інфармацыі.

Аб'явы могуць друкавацца не толькі на дзяржаўнай, але і на замежных мовах.

Меркаванне аўтараў публікацый не абавязкова адлюстроўвае пункт гледжання рэдакцыі.

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства
друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку",
220041, Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Аб'ём — два друкаванняў аркушы. Спосаб друку —
афсетны. Фармат А2. Індэкс 63867.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Замова №1343
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Письма, рукописы, фразымыкі і малюнкы не рэцензуюцца і не вярашацца.

Адказны дзяжурны Святлана БЕНЬ.

Падпісана да друку 5.3.2001 г. у 18.10
Наклад 30.000 паасобнікаў.